

Lær med Aktiedysten, udskoling

Kopiark A-C

Indhold

Kopiark A: Risikoprofil	2
Kopiark B: Det etiske investeringskompas	3
Kopiark C1: Teknisk analyse	5

Kopiark A: Risikoprofil

Pssst, læs lige her inden I laver jeres risikoprofil på Aktiedystens undervisningssider

En risikoprofil er normalt noget man fortager enkeltvis som individ, som skal i gang med at investere. Den virker lidt som en personlighedstest. Du svarer på en masse spørgsmål om dig selv og så får du at vide, hvilken type, du er.

Men nu er I altså i gang med en slags rollespil og I skal lave en risikoprofil til jeres investeringsselskab. Derfor må I blive enige om, hvad I svarer i "personlighedstesten". Hvis I vil kende jeres egen profil, kan I selvfølgelig også bare tage en selv.

For at lære mest muligt ud af netop dette forløb, må I bruge noget energi på at blive enige i gruppen. Lyt til hinandens argumenter, men lad nu være med at gå i selvsving. I skal også nå at blive færdige i inden det ringer til frikvarter ...

Her er en shortlist af de vigtige spørgsmål, som I skal forholde jer til:

- ▲ Hvad er jeres *investeringshorisont*? Altså hvor længe varer spillet på Aktiedysten for jer (det kan I sådan set bare spørge jeres lærer om)?
- ▲ Hvad er jeres økonomiske mål? Går I kun efter at blive gruppen med de bedste danske aktier? Er det IT I spekulerer i? Lige som at der er forskellige farver førertrøjer i Tour de France, kan I opfinde jeres egne vinderkategorier. Alt her i livet behøver ikke at handle om at tjene flest penge.
- ▲ Hvilke særlige indsatser betyder noget for jer? Det kunne f.eks. være den grønne omstilling, sport eller ordentlige arbejdsforhold.
- ▲ Hvor ofte vil I handle? Gider I tjekke jeres aktier, som var det TikTok? Eller er det bare sådan søndag aften, så man kan sige til sine forældre, at man har lavet lektier?
- ▲ Vil I købe for alle jeres penge med det samme eller måske anvende en DCA-strategi (hæ-hæ, den må I slå op Aktie-håndbogen, hvis I er nysgerrige og ikke kender begrebet)?
- ▲ Hvor risikovillige vil I være? Satser I på den samme aktie eller vil I diversificere jeres portefølje (flere håndbogsopslag, hvis I vil være grundige).

Og HEY (!) – det er meningen, at I skal sammenfatte deres overvejelser i forretningsplanen på side 4 og sætte risikoprofilen ind ved siden af.

Go get them 😊

Kopiark B: Det etiske investeringskompas

Dudes! Det er nu I har chancen for at vise, at I ikke (kun) tænker på at blive rige og tjene flest muligt penge for en hver pris ...

Hvis investorer *udelukkende* gik efter at tjene flest penge, kunne man frygte at de var lige godt for dem, om de kom til at støtte våbenfabrikanter som solgte til slyngelstater eller mineselskaber som henter diamanter op med underbetalte arbejdere under elendige sikkerhedsvilkår.

Men selvom man lukkede øjnene og var ligeglad, viser investeringerne sig på den lange bane også rent økonomisk at være *bad*. Virksomheder oplever i dag, at de må pleje deres ry og omdømme for at klare sig godt økonomisk. Heldigvis er det blevet almindeligt, at investorer og kunder forlanger en høj etisk standart af virksomhederne.

En stor del af det omdømme handler om, hvor godt virksomhederne passer på jorden og samfundet, imens de tjener penge. Lukker de bare spildevand ud i åerne og fyrer løs med fossile brændstoffer, bliver de mødt med modstand, som i sidste ende går ud over aktiernes værdi. Bliver det opdaget, at en virksomhed lukker l... ud, bliver hvirvlet ind i en shitstorm. Og det er ikke her, at minus gange minus giver plus.

Det er altså ikke nok at tjene mange penge. Heldigvis bekymrer investorer sig også om jordens fremtid og det kan derfor ofte være en stor faktor for en virksomhed, at den overholder visse standarder for bæredygtighed og samfundsansvar.

Virksomheder har derfor strategier for, hvordan de vil leve op til FN's 17 Verdensmål. For at evaluere virksomhedernes løfter og ansvar kan man bruge begrebet ESG.

E står for Environment (ansvar for miljøet). Har man sikret at man ikke forurener? Affaldssorterer man? osv.

S står for Social (socialt ansvar). Engagerer man sig i lokalsamfundet? Sikrer man at minoriteter ikke bliver diskrimineret? osv.

G står for Governance (styring). Er der f.eks. en valgt bestyrelse? Har man en whistleblowerordning? osv.

Hvis I vil nørde lidt med det, kan I se et eksempel på, hvordan man ESG-rater virksomheder her:
www.knowesg.com/company-esg-ratings

Men I skal naturligvis også have styr på jeres eget shit. Derfor skal I lave gruppens etiske investeringskompas. Det er sådan set bare et regneark, som I udfylder og får et lagkagediagram. Det sætter I ind i jeres forretningsplan på side 5. Ved siden af skriver, hvorfor jeres etiske investeringskompas ser ud, som det gør.

Hvad venter I på? Gå ud og vis verden jeres store samfundssind 😊

Kopiark C1: Teknisk analyse

Nej, det er ikke noget, man laver i fysiklokalet. Og det er ikke så nørdet, som det måske lyder. Eller, jo lidt er det nok ...

Teknisk analyse er en måde at beregne en akties værdi på uden at kende til selskabet, men udelukkende ved at se hvordan graferne for deres værdiudvikling bevæger sig. Man bruger historik og psykologi (!) som guide.

Historik fordi man ved, at når en akties graf tidligere har set "sådan" ud, så plejer den at gøre "sådan". Og psykologi forstået på den måde, at man ved at andre sidder og kigger på grafen på samme måde, som man selv gør. Sådan en lemminge-effekt.

Derfor ser man, at karakteristiske mønstre får rigtig mange aktiehandlere til at købe eller sælge samtidig. Og så gælder det om at handle først. Her kommer eksempler på mønstre, man bruger i teknisk analyse. Men HUSK: Hver gang man handler, ryger der gebyrer på, som skal medregnes.

Hvis I vil nøjes med at lege lidt med emnet, skal I bare spille Køb/Sælg!-spillet. Det er et regneark, som jeres lærer kan downloade til jer. I skal være mindst fire og bruge to computere + et stykke papir.

Hvis I er friske på at gå lidt i dybden, så tjek de næste to kopiark.

Kopiark C2: Teknisk analyse

Simple indikatorer – kig på mønstre i graferne

Skulder-hoved-skulder

Forestil dig at aktiens graf er et menneske. Den bevæger sig på samme måde som silhuetten af en person. Når grafen er ved at være ved skulderne og hovedet, betyder det at den har toppet. Det kan være et tegn på, at aktien nu bevæger sig nedad i værdi.

Omvendt skulder-hoved-skulder

Som navnet antyder gælder det omvendte her. Personen står på hovedet og hvis man derfor ser en omvendt skulder-hoved-skulder, så kan det være tegn på at aktien bevæger sig op mod overfladen igen.

[FIXME – indsæt illustrationer]

Kopiark C3: Teknisk analyse

Beregninger

En ting er at se mønstre på en kurve. En anden er at beregne mønstrene. Det kan være ret kompliceret matematik, hvis man selv lave alle beregningerne fra bunden. Derfor bruger børsmæglerne værktøjer til den slags.

Der findes mange forskellige. Bl.a. Finance.yahoo.com eller Tradingview.com, hvor man kan arbejde med indikatorer på alle niveauer. Her er et par gode indikatorer at have i baghovedet, hvis I vil arbejde i dybden med det:

Glidende gennemsnit

Glidende gennemsnit hedder "Moving averages" på engelsk. Ved at beregne det løbende gennemsnit af en akties værdi over tid, kan man identificere tendenser. Et løbende gennemsnit kan beregnes ved, at man f.eks. tager aktiekursens værdi over de sidste 20 dage, lægger sammen og dividerer med 20. For hver dag der går, fjerner man den første dag og tilføjer den nyeste, så gennemsnittet hele tiden er for de seneste 20 dage.

Udfører man nu to gennemsnitsberegninger - en beregning for gennemsnittet over 20 dage og en beregning for gennemsnittet over 10 dage - kan man holde øje med tendenserne. Skulle 10-dages kurven krydse over 20-dages kurven, er det et såkaldt bullish cross og et købssignal. Omvendt, krydser 20-dages kurven over 10-dages kurven er det et bearish cross og et salgssignal.

[FIXME] indsæt beregninger

Bolinger bands

Denne metode består af tre vandrette linjer:

Midterste linje er et glidende gennemsnit over f.eks. 20 dage. Øverste bånd er samme linje, men placeret to standardafvigelser over midterste bånd. En standardafvigelse er en statistisk måde at vise, hvor store udsving en aktie har. Nederste bånd er placeret to standardafvigelser under midterste.

På den måde får man en bred eller smal vej, som dækker over aktiens kurve. Hvis aktien stikker ud over vejen i toppen, er det en indikator på, at aktien er overkøbt og derfor kan det være en god idé at sælge. Omvendt, stikker aktien ud i bunden af vejen, kan det være tegn på, at aktien er oversolgt. Derfor kan det være et godt tidspunkt at købe op i aktien.

[FIXME] indsæt beregninger